

Saakašviliho Sjednocené národní hnutí se definitivně rozštěpilo

V lednu byl dokonán rozkol uvnitř politické strany Sjednocené národní hnutí založené někdejšími gruzínským prezidentem Michaiilem Saakašvilim, který se vyhrotil na loňském listopadovém setkání při diskusi o volbě nového předsedy. Vedoucí členové strany – včetně někdejšího předsedy parlamentu Davida Bakradzeho a bývalého tbiliského starosty Gigi Ugulaveho – oznámili 12. ledna svůj odchod a záměr zformovat novou politickou sílu. Celkem tak Sjednocené národní hnutí opustilo 21 z 27 poslanců, které tato strana měla v gruzínském parlamentu. Hlavním cílem nové politické formace i přesto zůstává boj s vládnoucí stranou Gruzínský sen oligarchy Ivanišviliho. Na konci ledna se uskutečnil sjezd Sjednoceného národního hnutí, na němž bylo přijato rozhodnutí nevolit si nového předsedu do té doby, než se Michail Saakašvili bude moct navrátit do Gruzie – stranu mezitím povede zvolená politická rada.

(EN) <http://www.rferl.org/a/saakashvili-georgia-party-splits-bakradze/28229311.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296341/>

(EN) <https://jam-news.net/?p=12531>

Nová smlouva Gruzie s Gazpromem podrobena široké kritice

Na začátku ledna uzavřela gruzínská vláda novou smlouvu s ruským plynárenským gigantem Gazprom o tom, jakým způsobem bude Rusko platit za tranzit zemního plynu, který skrze Gruzii dodává do Arménie. Zatímco v předchozích letech Gazprom platil „naturáliemi“, tzn. Gruzie si mohla odčerpávat 10 % z celkového objemu plynu tekoucího přes její území do Arménie, nyní při uzavření nového dvouletého kontraktu Gazprom trval na monetizaci platby, tedy na úhradě v penězích. Zároveň si dle smlouvy bude Gruzie moct dokoupit dodatečný plyn v ceně 185 USD za 1000 kubických metrů. Nový kontrakt, jehož všechny detaily doposud nebyly plně zveřejněny, vzedmul velkou vlnu kritiky nejen ze strany opozice a nevládních organizací, ale i řady expertů. Ti považují smlouvu za velmi nevýhodnou a ohrožující energetickou bezpečnost státu – Gruzie jakožto tranzitní země, a tedy s potenciálem silné pozice pro vyjednávání, dle nich příliš ustoupila. A varují, že v případě dalšího snížení cen za plyn dodávaný Arménii, ke kterému Gazprom v posledních letech opakovaně přistoupil, Gruzii vyplacené peníze neuhradí objem plynu, který dostávala za dřívějších podmínek. Z Ruska přitom Gruzie importuje cca 10 % ze své celkové spotřeby zemního plynu, zatímco téměř 90 % jí dodává Ázerbájdžán.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/295732/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296180/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296250/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/georgia-russia-gas-agreement-armenia/28256580.html>

Kauza kolem gruzínského „dobrovolníka“ zapojeného do bojů na východě Ukrajiny

V polovině ledna byl na kyjevském letišti Žuljany zadržen někdejší člen speciálních bojových jednotek gruzínského ministerstva vnitra Gia Cercvadze, a to na základě mezinárodního pátrání vyhlášeného na požadavek Ruska, ve kterém je obviněn z vraždy. Cercvadze se účastnil řady speciálních operací, včetně konfliktu mezi Ruskem a Gruzii ze srpna 2008, a nyní se jako dobrovolník zapojil do bojů na východě Ukrajiny proti Ruskem podporovaným separatistickým republikám. Právě motiv „vyřídit si to se svými protivníky“ cituje Cercvadzeho advokátka jako důvod Moskvy ke stáhnutí jejího klienta. Cercvadze byl nakonec v závěru ledna na žádost ukrajinského generálního prokurátora Lucenka propuštěn. Zajímavé na celé kauze je i to, že ruské materiály k případu měly obsahovat osobní data, která Moskva mohla získat jen od gruzínské strany. Dle Cercvadzeho právnice tak panuje podezření, že některé gruzínské silové složky spolupracují s ruskou stranou.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296322/>

(EN) <https://jam-news.net/?p=12652>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296650/>

Protest proti zavírání hraničních přechodů v abchazském Gali

Kolem 200 obyvatel abchazské vesničky Nabakija se zúčastnilo protestu proti zavření hraničního přechodu na administrativní hranici s Gruzii. V důsledku prosincového rozhodnutí abchazské vlády o uzavření přechodu v Nabakiji a přechodu ve vsi Otobaja zůstává nyní veřejnosti prakticky jen jedno místo k překročení hranice do Gruzie, a to hlavní přechod na mostě přes řeku Inguri. Další funkční přechod je možné využít výlučně pro práce spojené s rekonstrukcí ingurské vodní elektrárny. V Nabakiji, stejně jako v celém galském regionu, žijí především etničtí Gruzini, kteří na gruzínskou stranu denně dojíždějí za obchodem, léčením či za příbuznými. Proti rozhodnutí abchazské vlády se ohradili představitelé OSN i USA v Gruzii, poukazující na bezprostřední zhoršení kvality života místních obyvatel.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296587/>

(EN) <https://jam-news.net/?p=14393>

(EN) <http://dfwatch.net/georgians-in-abkhazia-protest-closure-of-border-crossings-47464>

Abcházií otráslý případy krevní msty

Abcházie se v lednu stala dějištěm série zločinů, jejichž příčinou je pravděpodobně krevní msta mezi dvěma místními rodinami. Po novém roce bylo nejprve nalezeno tělo mladého Beslana Kvicinii, jenž zemřel v důsledku mnohačetných střelných zranění. Hlavnímu podezřelému z vraždy, Rolandu Žibovi, se patrně podařilo prchnout přes administrativní hranici do Gruzie. V noci na 4. ledna pak byly podpáleny tři domy, které patřily Žibovým příbuzným. O dva dny později byl brutálním způsobem u hrobu Kvicinii zavražděn Žibův bratranec Roman. Abchazské ministerstvo vnitra následně informovalo o zadržení skupiny ozbrojených mužů – zabavené zbraně měly být údajně použity při Žibově vraždě. Abchazská opozice vyzývá politické představitele i veřejnost, aby se stmelily a zabránily další eskalaci násilí.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/295679/>

(EN) <https://jam-news.net/?p=11043>

Armáda Jižní Osetie se spojí s ruskou

Dle jihoosetského ministerstva obrany by se brzy měly jednotky armády Jižní Osetie stát součástí ozbrojených sil Ruské federace. Tento další krok směrem k hlubšímu včlenění odtrženecké republiky Jižní Osetie do ruského politického prostoru předjímá Smlouva o spolenectví a integraci podepsaná Moskvou a Tcchinvali v březnu 2015.

(EN) <https://jam-news.net/?p=11087>

Státem organizovaný únos bloggera

Dne 9. ledna bakuská policie zadržela Mehmana Husejnova - známého bloggera a nynějšího předsedu respektovaného watchdogu Institute for Reporters' Freedom and Safety (IRFS). Podle výpovědi Husejnova šlo v podstatě o únos organizovaný muži v civilu. Ve vazbě byl Mehman dle vlastních slov zbit. Pravděpodobně i díky vlně mezinárodní solidarity byl na druhý den propuštěn, nicméně až poté, co byl donucen zaplatit pokutu za údajné napadení neznámého muže a urážky pěti policistů (v civilu), kteří se jej snažili bez varování násilím přepravit do auta. Tamní občanská společnost incident interpretuje jako snahu režimu o zastrašení bloggera, který svou investigativní novinářinou upozorňuje na korupci ázerbájdžánských ministrů a poslanců. Připomeňme, že Mehman je bratr Emina Husejnova, známého ázerbájdžánského lidskoprávníka a disidenta. Emin Husejnov byl nucen se po policejní razii v srpnu 2014 v kanceláři IRFS, které před bratrem předsedal, rok skrývat na švýcarské ambasádě v Baku, než se mu podařilo Ázerbájdžán bezpečně opustit.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/295650/>

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/38103/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-blogger-huseynov-missing-feared-abducted/28223353.html>

(EN) <https://jam-news.net/?p=10995>

(EN) <https://www.irfs.org/>

„Černý led“ – 27 let poté

Dne 20. ledna si Ázerbájdžán tradiční tryznou připomíná tragické události tzv. „Černého ledna“. Tohoto dne v roce 1990 vtrhla sovětská armáda do Baku na tancích, aby potlačila zdejší pokojné protesty a zmasakrovala přitom 137 civilistů a zranila dalších více než 700 osob. Sovětské vedení se tím snažilo převzít kontrolu nad hroutícím se režimem, nicméně po národní tragédii bylo všem v Ázerbájdžánu jasné, že Moskva ztratila poslední zbytky legitimacy. Podle odborníků bylo vyhlášení mimořádného stavu v Baku ze strany Gorbačova v rozporu s tehdejší sovětskou ústavou, dodnes nebyl za osudné rozhodnutí nikdo potrestán.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296299/>

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/38214/>

(EN) <https://jam-news.net/?p=11698>

Vykonstruovaný proces Nardaran – dvacetileté tresty pro muslimské kleriky

Bakinský soud koncem ledna odsoudil Taleka Bagirzadeho, známého šíitského klerika a lídra hnutí „Muslimská jednota“, spolu s dalšími 17 obviněnými v případě Nardaran k dlouhodobým trestům odnětí svobody. Bagirzade byl spolu se svým zástupcem odsouzen na 20 let; Fuad Gachramanli, místopředseda opoziční politické strany Lidová fronta Ázerbájdžánu na 10 let. V roce 2015 se v městečku Nardaran nedaleko Baku konaly protesty, které režim tvrdě potlačil pod záminkou „protiteroristické operace“. Zároveň situaci využil k tomu, aby perzekuoval nepohodlné lídry tamního vlivného šíitského hnutí i politické opozice. Mezinárodní organizace rozsudek odsoudily a volají po okamžitém propuštění nespravedlivě odsouzených. Více o případě Nardaran viz Kavkazský zpravodaj z [listopadu](#) a [prosince 2015](#).

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/38255/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/293312/>

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/news/21134/>

(EN) <https://www.hrw.org/news/2017/01/26/azerbaijan-abuse-allegations-mar-high-profile-trial>

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-bagirzade-huseynov-sentenced-20-years/28259206.html>

Jaká rizika přinese rok 2017 Ázerbájdžánu?

MEYDAN TV

Opoziční médium Meydan TV publikovalo analýzu pěti největších rizik, které ohrožují stabilitu Ázerbájdžánu v letošním roce. Zprvė ekonomický úpadek země bude velmi pravděpodobně pokračovat i letos, očekává se pád cen ro-

py a naopak nárůst inflace. Zadruhé příjmová nerovnost mezi nejvyšší a nejnižší vrstvou bude dále narůstat, část manuálních pracovníků bude nahrazena umělou inteligencí. Kombinace dvou výše řečených ekonomických problémů a celosvětový nárůst populismu a politiky jednoduchých řešení může vyústit ve společenskou nestabilitu, kterou autoři uvádí jako třetí riziko. Čtvrté riziko představuje nárůst radikálního islamismu: ačkoliv má Ázerbájdžán tradici náboženského pluralismu, sunité se mohou cítit utlačováni šíitskou většinou či přežívající mentalitou sekularismu sovětského stříhu. Podle analytika Paula A. Goblea se navíc navrací část z přibližně 1500 Ázerbájdžánců (zejména sunitů), kteří odešli bojovat za Islámský stát do Sýrie. Jako páté riziko autoři uvádí obnovení bojů o Náhorní Karabach, které by mohlo přerůst v regulérní válku.

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/news/21030/>

Dohra prosincových střetů mezi Arménií a Ázerbájdžánem

Střety na hranici mezi Arménií a Ázerbájdžánem z 29. prosince, které zanechaly nejméně čtyři oběti, měly dohru i v novém roce. Hlavním problémem byly ostatky zabitého Ázerbájdžánského vojáka, které Arménská strana odmítla vydat. Arménský ministr zahraničí Nalbandjan zmínil, že nález těla na arménském území blízko hranice v provincii Tavuš je důkazem Ázerbájdžánského útoku. Mezinárodní organizace v čele s Minskou skupinou OBSE, hlavním mediátorem konfliktu, a Evropskou radou vyzvaly strany k urychlenému předání těla. K předání ostatků s pomocí Mezinárodního výboru Červeného kříže (ICRC) nakonec došlo až na začátku února na hranici v provincii Tavuš. ICRC hrál významnou roli také v rámci dubnové ‚čtyřdenní války‘. Porušování příměří je v posledních týdnech častější a diplomaté doufají, že setkání mezi oběma stranami na Mnichovské bezpečnostní konferenci a následně v Moskvě povedou k obnovení jednání.

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28223527.html>

(EN) <http://www.osce.org/mg/292991>

(EN) <https://www.icrc.org/en/document/armeniaazerbajjan-icrc-facilitates-transfer-body-soldier>

(EN) http://commonsense.eu/index.php?m=23&news_id=4071

(EN) http://commonsense.eu/index.php?m=23&news_id=4112

(EN) http://commonsense.eu/index.php?m=23&news_id=4097

Příprava na volby

Arménská politická scéna se připravuje na dubnové parlamentní volby. Ty budou obzvláště důležité zejména kvůli ústavním změnám, které převedou většinu výkonných pravomocí z premiéra na prezidenta. Dojde k tomu, jakmile současnému prezidentu Sarkisjanovi vyprší příští rok mandát. Tři politici mají zatím největší šanci na vítězství. Prvním je Gagik Tsarukjan, lídr největší opoziční strany Prosperující Arménie. Ten těží zejména z podpory chudších obyvatel a také bývalého premiéra Hovika Abramjana, odvolaného v září. Druhým je bývalý ministr obrany Sejrán Ohanjan. Posledním je současný premiér Karen Karpetjan z prezidentovy Republikánské strany, podporován z Moskvy. Je také možné, že po vypršení prezidentského mandátu bude prezident Sarkisjan usilovat o křeslo premiéra, nebo že se bude snažit prosadit ‚svého‘ ministra obrany Vigena Sarkisjana (*pozn. žádná rodinná spřízněnost*). Opoziční uskupení mají velkou šanci na vítězství, nicméně Arménie nemá žádnou předchozí zkušenost s mírovým předáním moci. Volby by tedy mohly být rozbuškou další krize.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/82256>

(EN) <http://www.rferl.org/a/caucasus-report-armenia-sarkisian-russia-support-prime-minister/28268041.html>

(EN) <http://neweasterneurope.eu/articles-and-commentary/2266-armenia-in-transition-a-turning-or-a-tipping-point>

(EN) <http://armenianweekly.com/2017/02/13/oskanian-ohanyan-and-hovhannisian-form-new-election-bloc/>

Arménie se propadla v žebříčku korupce Transparency International

Arménie se propadla na 113. místo po boku zemí jako Bolívie a Vietnam v Indexu vnímání korupce (CPI) který každoročně vydává Transparency International. Jedná se o zhoršení oproti

loňskému 95. místu. Podle programového ředitele arménské pobočky Transparency International je hlavním problémem nedostatek politické vůle ke změně. Podle průzkumu veřejného mínění si skoro dvě třetiny Arménů myslí, že vláda nedělá dostatek v boji proti korupci. Podle vlády je korupce „největší překážkou pro rozvoj státu“. Arménská vláda nyní připravuje založení nové agentury, která bude mít na starost prevenci i boj s korupcí. Dosavadní Státní komise pro etiku vysoce postavených úředníků sice dostávala majetková prohlášení od vysoce postavených úředníků, nicméně neměla mandát k jejich ověřování. Americký velvyslanec v Arménii Richard Mills zmínil, že vláda by měla založit „plně nezávislou protikorupční agenturu, která bude moci jak vyšetřovat, tak i stíhat případy“.

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28258021.html>

(EN) <http://asbarez.com/159982/armenian-government-to-create-anti-corruption-agency/>

Arménie na předních příčkách Globálního indexu militarizace

Arménie se v roce 2016 již popáté v řadě umístila na třetím místě v Globálním indexu militarizace organizace Bonn International Center for Conversion. Index hodnotí relativní rozsah armády ve vztahu ke zbytku společnosti, a to z hlediska výdajů, počtu vojáků a množství zbraní. Čtyři další země z regionu se objevily v první desítce – Rusko, Kypr, Řecko a Ázerbájdžán. Arménie se umisťuje na předních příčkách zejména kvůli disproporčně velké armádě, udržované kvůli konfliktu o Náhorní Karabach, malé velikosti a stagnující ekonomice.

(EN) <http://www.panorama.am/en/news/2017/02/03/Armenia-top-ten-Global-Militarization-Index-2016/1720818>

Human Rights Watch: Žádná odpovědnost za politické násilí v Arménii

Organizace Human Rights Watch kritizuje arménskou vládu za to, že stále nezvládla potrestat představitele zodpovědné za násilné rozeznání protestů v létě 2016. Zatímco zadržení protestující byli rychle obžalováni a několik policistů v čele s šéfem Jerevanské policie bylo suspendováno, zatím žádní zodpovědní představitelé nebyli potrestáni. Navíc na konci prosince prezident Sarkisjan udělil medaili za ‚vynikající udržení veřejného pořádku‘ kontroverznímu generálovi Jeranosjanovi, který hrál v rámci tvrdého zákroku klíčovou roli.

(EN) <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/armenia>

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28229563.html>

(EN) <https://www.hrw.org/news/2017/01/12/armenia-no-accountability-police-violence>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými nepřátelými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.